

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

12 oktober 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Herman Lauwers tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het federale voorstel tot wijziging van de verjaringstermijnen inzake bouwmisdrijven en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse handhavingsbeleid

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het federale voorstel tot wijziging van de verjaringstermijnen inzake bouwmisdrijven en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse handhavingsbeleid

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bindende bepalingen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 12 oktober 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.30 uur.*

Interpellatie van de heer Herman Lauwers tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het federale voorstel tot wijziging van de verjaringstermijnen inzake bouw misdrijven en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse handhavingsbeleid

Interpellatie van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het federale voorstel tot wijziging van de verjaringstermijnen inzake bouw misdrijven en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse handhavingsbeleid

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Lauwers en van mevrouw Vertriest tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het federale voorstel tot wijziging van de verjaringstermijnen inzake bouw misdrijven en de gevolgen hiervan voor het Vlaamse handhavingsbeleid.

De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : De federale minister van Justitie heeft enkele dagen of weken vóór de gemeenteraadsverkiezingen een voorstel neergelegd om bouw misdrijven na vijf jaar te laten verjaren. Hij heeft tevens aangekondigd dat hij het advies van de gewestregering hierover zou inwinnen.

Ik wil allereerst op een bevoegdheidsprobleem wijzen. Ik moet toegeven dat ik dit probleem niet zelf heb gevonden. Ik ben immers geen jurist. De voorzitter van mijn partij is echter een bijzonder intelligent jurist en hij stelt, samen met nog andere juristen, dat de verjaringstermijnen een bevoegdheid van de federale regering zijn, maar dat de omschrij-

ving van aflopende en voortdurende misdrijven in gewestmateries een bevoegdheid van die gewesten is. De omschrijving van wat een strafbaar feit is, is in dit geval een aangelegenheid van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement.

Zonder al te omstandige juridische argumenten naar voren te schuiven, wil ik hier toch even verwijzen naar de uitspraken van het Hof van Cassatie van 1989 en van 1994. Het Hof van Cassatie stelt in deze uitspraken dat het in stand houden van een wederrechtelijk uitgevoerd werk een voortdurend misdrijf is. Het Hof van Cassatie baseert zich hiervoor op de wet van 1962 en op de hier later uit voortgevloede decreten.

Uit een juridische analyse van de teksten blijkt dat een bouwovertreding als dusdanig een aflopend misdrijf is, maar dat het in stand houden van een illegaal gebouw een voortdurend misdrijf is. Uit de definitie van een voortdurend misdrijf blijkt vervolgens dat dit niet kan verjaren. De definitie van een voortdurend misdrijf behelst immers dat het misdrijf slechts afloopt wanneer een eind wordt gesteld aan de bestendige toestand van de overtreding. Aangezien deze toestand hier niet afloopt, is een verjaring onmogelijk. De kern van de zaak is de definitie van een voortdurend misdrijf. Men gebruikt in de rechtspraak bovendien geregeld het in stand houden van niet-vergunde werken als een voorbeeld van een voortdurend misdrijf.

De Vlaamse regering kan de federale regering hierover geen advies geven. De Vlaamse regering is immers zelf bevoegd voor de definitie van het begrip voortdurend misdrijf. Ze moet eerst zelf een standpunt innemen. Ze mag dit standpunt niet door de federale regering laten bepalen.

Mijn eerste vraag betreft dit juridisch aspect van de zaak. Is de minister het eens met dit standpunt ? Zal de Vlaamse regering dienovereenkomstig han-

Lauwers

delen en autonoom van de federale regering een beslissing nemen ?

Men kan een hele discussie voeren over het feit of een bouw misdrijf een aflopend of een voortdurend misdrijf is. Een belangrijke vraag in deze discussie is evenwel binnen welke termijn na de feiten het delict vervolgbaar is. Dit hangt in mijn ogen samen met het handhavingsbeleid en het opsporingsbeleid. Pas als men een efficiënt opsporingsbeleid heeft, kan men ook spreken van een beperking van de termijn binnen dewelke een delict vervolgbaar is.

Het handhavingsbeleid is momenteel op twee pijlers gebaseerd. Er zijn een aantal bevoegde ambtenaren, waarvan de meesten overigens onder de bevoegdheid van de burgemeesters vallen. Er zijn tevens de eventuele klachten van burgers. Men noemt dit vaak de verklikking van bouw misdrijven. Iedereen is het er wellicht over eens dat dit geen behoorlijk systeem is en dat we nood hebben aan een meer systematisch handhavingsbeleid. Het systeem is nu zeer gebrekkig en, aangezien de gemeentelijke ambtenaren onder de bevoegdheid van de burgemeester vallen, zelfs politiek beïnvloedbaar. De vraag is hoe we tot een consistent handhavingsbeleid kunnen komen. Een dergelijk beleid kan eventueel met een verjaringstermijn worden gecombineerd.

Ik heb in de aanvraag van deze interpellatie bij wijze van boutade gezegd dat er twee mogelijkheden zijn. We kunnen om de drie jaar elk perceel in de gemeente controleren. In dat geval kunnen we een verjaringstermijn van vijf jaar aanvaarden. We kunnen ook een verjaringstermijn van 25 jaar voorstellen. Deze periode is tenminste lang genoeg om tot een eventuele opsporing van overtredingen te komen.

De onhaalbaarheid en de onwenselijkheid van de eerste mogelijkheid is wellicht voor iedereen duidelijk. We moeten ervoor zorgen dat een bouw misdrijf niet verjaart omwille van juridische procedures die langer dan vijf jaren aanslepen of omwille van het feit dat het misdrijf gedurende vijf jaar verborgen is gebleven. Dat kan de bedoeling niet zijn. Ik neem trouwens aan dat dit ook de bedoeling van de minister niet is.

Hoe moeten we dit dan wel aanpakken ? Welk evenwicht kunnen we vinden tussen de twee daarnet vermelde uitersten ? Ik kan zelf immers ook instemmen met het begrip van de minister voor eige-

naars die zelf geen bouw misdrijf hebben gepleegd. Vaak hebben die mensen zonder enig vermoeden van een mogelijke overtreding gekocht of geërfd. Het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening biedt natuurlijk al heel wat meer zekerheid. De plannenregisters, de vergunningenregisters en de meer expliciete verplichting van de notarissen zullen de mensen in de toekomst meer waarborgen bieden.

Ik kan echter moeilijk aanvaarden dat de eventuele invoering van een verjaringstermijn onmiddellijk alle bouw overtredingen uit het verleden ongedaan maakt. Deze bouw overtredingen zijn begaan vóór de invoering van onze nieuwe instrumenten. Sommige van die overtredingen kunnen we misschien nog tolereren, maar andere daarentegen zeker niet. Ik heb in mijn aanvraag trouwens geschreven dat ook koninklijke kloosters hier onder kunnen vallen.

Zo kom ik tot mijn derde vraag. Indien men overweegt om een verjaringstermijn in te voeren, heeft men het dan over een retroactieve maatregel ? Het is immers mogelijk om de maatregel van de verjaringstermijn pas te laten ingaan vanaf een bepaalde datum, bijvoorbeeld na de invoering van de structuurplannen in alle gemeenten.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil iets dieper ingaan op de gevolgen van een verjaringstermijn. Mijn basisstelling is dat het instellen van een verjaringstermijn de doelstelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ondergraaft. Daarom vind ik dat we zo een termijn niet kunnen instellen. De problematiek van illegale bouwsels in Vlaanderen heeft twee belangrijke kenmerken. De problematiek is omvangrijk en verborgen. Dat verborgene zou wel eens de achilleshiel kunnen zijn waardoor de verjaringstermijn de doelstellingen van het RSV en van het decreet op de ruimtelijke ordening kan ondergraven.

Men maakt nogal graag de vergelijking met Nederland, waar een zeer grondige analyse werd gemaakt. Daaruit blijkt dat van het totale aantal misdrijven op het terrein uiteindelijk slechts 13 procent wordt gedetecteerd. Men moet er dan ook nog rekening mee houden dat men in Nederland op dat gebied al een heel stuk verder staat dan bij ons.

Ik herhaal mijn stelling. Zowel wegens de omvang van de problematiek van de illegale bouwsels als wegens het verborgen karakter ervan, ondergraaft

Vertriest

het instellen van een verjaringstermijn de doelstellingen van het RSV. Dat zal vooral gevolgen hebben voor het buitengebied, waar we met de grootste problemen te maken hebben. Ik geef als voorbeeld de situatie van een illegaal gebouwde woning in een overstromingsgebied. Na vijf jaar wordt deze situatie onaantastbaar. Betekent dat dan dat al de gevolgen verder door de overheid gedragen moeten worden ? Een herstel is dan niet meer mogelijk.

Vervolgens is er nog de uitvoering van het decreet op de ruimtelijke ordening, dat voor de gemeenten een belangrijke opdracht inhoudt. In het decreet staat onder meer dat een vergunningen- en plannenregister moet worden opgesteld. Zolang die zaken er niet zijn, heeft men niet eens een basis om misdrijven aan te pakken. Op dit moment hebben de meeste mensen die bij de administratie Ruimtelijke Ordening werken of die in de gemeenten met ruimtelijke ordening bezig zijn, veel werk. Dat wordt trouwens bewezen doordat de minister zelf heeft gevraagd om extra inspanningen te leveren, met extra tijd en extra personeel. Daarom ben ik van mening dat als we dit nu invoeren, dit in feite neerkomt op een massale amnestie inzake bouw-misdrijven.

Nog twee andere problemen houden hier verband mee. Ik verwijs naar de resolutie inzake illegale weekendverblijven die door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Om sociale redenen pleiten we ervoor mensen de tijd te geven om een alternatief te zoeken. Als men nu met strakke verjaringstermijnen komt aanzetten, dan krijgt men automatisch de keuze tussen onmiddellijk ingrijpen – en dus mensen op straat zetten – of amnestie verlenen. Een overheid die zichzelf voor die keuze plaatst, zet zichzelf pat. Bovendien is het ook zo dat voldoende dossiers inzake ruimtelijke ordening aantonen dat men via spitsvondigheid en procedurreslagen sowieso de verjaringstermijn haalt.

Mijnheer de minister, ik heb hier de volgende vragen en opmerkingen over. Ik ga ervan uit dat een verjaringstermijn niet gewenst is. Indien die verjaringstermijn er echter toch zou komen, hoe zal men dan op korte termijn de opsporing en de handhaving zo objectief mogelijk organiseren ? Waarom denkt men dat de inspectie en administratie van de gewesten nu wel in staat zouden zijn om binnen deze verkorte termijnen bouw-misdrijven te detecteren en de rechterlijke uitspraken tot herstel uit te voeren ?

Met een verjaringstermijn wordt elk uitdovingsbeleid ook onmogelijk. De invoering van de verjaringstermijn staat bijgevolg haaks op de resolutie inzake de illegale weekendverblijven die werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Hoe zullen we dat regelen ? Eigenlijk geeft de minister door de verjaringstermijn zijn handhavingsbeleid door aan het gerecht. Op welke manier denkt hij nog greep te kunnen hebben op die handhaving ?

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Mijnheer de voorzitter, ik wil me in grote mate aansluiten bij de vorige twee sprekers. Het probleem waarmee we vandaag worden geconfronteerd, is een gevolg van het feit dat men de voorbije twintig of dertig jaar nooit voldoende handhaving heeft gehad. Daardoor zitten we nu met overtredingen die dertig jaar oud zijn. In die periode werden die nooit gecontroleerd. Nu beginnen we ons af te vragen of het nog wel verantwoord is om daartegen op te treden.

Volgens mij moeten we zoeken naar een sociale oplossing – zoals we reeds beoogden met die resolutie over de weekendverblijven – zonder daarom onze hele wetgeving op de helling te zetten. Dat zou immers een aanfluiting zijn van onze eigen taak als bestuurder. Voor de toekomst moeten we er in ieder geval voor zorgen dat er geen nieuwe situaties ontstaan waarbij er dertig jaar lang niet gecontroleerd, opgetreden of gehandhaafd wordt.

Met het aanpassen van de verjaringstermijnen of het al dan niet instandhouden mag men niet proberen om via een omweg of een soort verdoken amnestie het probleem van het verleden op te lossen. Dat is immers geen goede oplossing. We moeten praten over hoe we het in de toekomst willen aanpakken. Volgens mij is er dan één belangrijk principe. Als we onszelf en onze regelgeving inzake ruimtelijke ordening ernstig nemen, dan moeten we het volgende doen. Ofwel moeten we ervoor zorgen dat we kunnen blijven optreden telkens wanneer er een overtreding aan het licht komt, en dan kunnen we wachten tot die overtredingen min of meer spontaan – bijvoorbeeld via aangifte of toevallige controle – aan het licht komen ; ofwel moeten we ervoor zorgen dat er een strikt en goed werkend handhavings- en controleapparaat is. Als dat er is, kunnen we praten over kortere verjaringstermijnen.

Nu is de situatie als volgt. Enerzijds spreekt men van een verjaring binnen de drie jaar, aan de andere kant is er de zekerheid dat 99 percent van de bouw-overtredingen zonder verklikking nooit door

Tobback

de overheid wordt gedetecteerd. Bovendien is er de zekerheid dat de kosten van drie jaar procederen niet van dezelfde grootteorde zijn als de mogelijke winst, het behoud van een woning. Wie wil procederen en wie daar het geld voor heeft, haalt dus zeker die drie jaar. Ook dat scenario is niet wenselijk. Dan zouden we onze eigen decreetgeving niet ernstig nemen.

We moeten erover praten hoe we de problemen uit het verleden op een sociaal aanvaardbare manier kunnen oplossen. Dan kunnen we aan de toekomst denken en aan een vergunningenregister, een register van onbebouwde percelen en een goed werkend controlesysteem. Dan kan er worden gediscussieerd over hoe lang men een misdrijf vervolgbaar kan stellen. Op basis van het federale voorstel dat we de voorbije maanden hebben gehoord, heb ik de indruk dat men de kar voor het paard aan het spannen is. Een dergelijke regeling is niet realistisch en neemt de wetgeving van dit land niet ernstig.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u weet dat het Vlaams Blok al lang vragende partij is voor het invoeren van een verjaringstermijn inzake bouw misdrijven. De verjaring is in het recht in het algemeen en in het strafrecht in het bijzonder een duidelijk begrip. De termijnen waarna iedere vordering onmogelijk wordt gemaakt, zijn vastgesteld. Het strafwetboek en het wetboek van strafvordering bevatten hier duidelijke bepalingen over. De verjaring heeft een duidelijke betekenis. Het recht van de overheid om te straffen is immers beperkt. Conflicten mogen niet eindeloos worden gerekt en bestraft.

De verjaring dient ook de rechtszekerheid, en die speelt in een rechtsstaat een grote rol. Het is een noodzakelijke eigenschap van het recht in een rechtsstaat. Bij deze rechtszekerheid gaat het om de verhouding tussen het individu en de overheid. In dit land wordt geen rechtszekerheid geboden aan iedere burger. In een aantal dossiers kan het individu blijvend worden achtervolgd als hij een inbreuk heeft begaan op de bestaande regelgeving. Die inbreuk werd in vele gevallen onbewust en te goeder trouw gepleegd. In een aantal gevallen gebeurde die zelfs met het medeweten en de instemming van de overheid. Dergelijke situaties zijn onaanvaardbaar.

Mijnheer de minister, het Vlaams Blok vraagt u daarom de federale minister van Justitie een gunstig advies te verstrekken over de verjaringstermijn voor bouw misdrijven. Het voorstel van de heer Lachaert tijdens het colloquium van 29 mei 1999 aan het Nationaal Comité voor Weekendverblijven, krijgt onze volle instemming en steun. Hij stelt voor om iedere definitieve gerechtelijke uitspraak die niet binnen drie jaar wordt uitgevoerd, niet langer als van kracht te beschouwen. Hij stelt ook voor om een bouw misdrijf waarvan de overheid langer dan vijf jaar kennis heeft, niet langer in aanmerking te laten nemen als misdrijf. Zal u het voorstel van uw partijgenoot steunen ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, we praten vandaag over een vrij delicate aan gelegenheid. Ik stel voor om het gesprek in de grootst mogelijke sereniteit te voeren, zeker nu de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug zijn.

Ik zeg u heel duidelijk dat het voorliggende wetsontwerp tot de politieke verantwoordelijkheid van de federale minister van Justitie behoort, en niet tot die van de minister van Ruimtelijke Ordening van het Vlaams Gewest. Op 18 september 2000 ontving ik een brief van de kabinetschef van de federale minister van Justitie waarin gevraagd werd om op 19 september om half tien op het kabinet aanwezig te zijn voor de bespreking van het wetsontwerp. Ik was aanwezig en heb er kennis genomen van het wetsontwerp.

Tijdens de vergadering hebben we mondeling een aantal opmerkingen gemaakt. Tijdens deze interkabinettenwerkgroep werd geen consensus bereikt, omdat onze Waalse vrienden uit Namen te laat waren. Daardoor werd beslist om iets meer tijd uit te trekken voor deze zaak. Uiteindelijk werd beslist dat de gewesten om een officieel advies zou worden gevraagd. Deze procedure is bezig. De minister-president heeft in een brief aan de federale minister van Justitie laten weten dat het niet mogelijk was om een advies te verlenen binnen de vooropgestelde termijn.

Wij hebben twee dingen gedaan. We werden geacht om een eerste reactie te geven. We hebben duidelijk gesteld dat het bespreekbaar maken van de problematiek op zich, een goede zaak is. Of het nu op vraag van de federale minister van Justitie of van een lid uit deze commissie is, vroeg of laat moeten we over deze aangelegenheid praten en moet zowel deze commissie als de Vlaamse rege-

Van Mechelen

ring een standpunt bepalen. Daarnaast hebben we het wetsontwerp bezorgd aan de administratie Ruimtelijke Ordening. Die heeft het op haar beurt bezorgd aan de afdeling Juridische Dienstverlening. Hierdoor zijn we stilaan in staat om een voorstel tot standpuntbepaling voor te leggen aan de Vlaamse regering.

Ik kan bijgevolg vandaag geen antwoord geven in naam van de Vlaamse regering, want zij heeft haar standpunt nog niet bepaald. Wel kan ik reeds een aantal bedenkingen maken over wat u hebt gezegd en over de documenten die ik reeds in mijn bezit heb. Deze voormiddag heeft de afdeling Juridische Dienst haar nota aan mijn kabinet bezorgd. Ik was toen aanwezig in de commissie voor Media en heb de nota pas een eerste maal kunnen doornemen tijdens de middagpauze.

Mijnheer Lauwers, in verband met uw basisvraag stelt de juridische dienst het volgende : 'De afdeling Juridische Dienstverlening is van oordeel dat ernstige vragen kunnen worden gesteld bij de bevoegdheid van de federale wetgever om inzake de verjaringstermijn van de herstellvordering en de gerechtelijke beslissing betreffende deze herstellvordering, regelgevend op te treden. Om die redenen en gelet op het korte tijdsbestek, zijn we nog niet op de inhoud van het wetsontwerp ingegaan, maar hebben we ons hoofdzakelijk bezig gehouden met de bevoegdheid.'

De afdeling heeft bijgevolg een eerste advies klaar over de bevoegdheid om de problematiek te regelen. In een eerste, nogal uitvoerige nota heeft de dienst het over de onbevoegdheid van de federale wetgever. De dienst baseert zich op een deel van de staatshervorming en de bijzondere wetten, en stelt : 'De materie Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening is een exclusief gewestelijke bevoegdheid. Binnen de grenzen van deze bevoegdheid kan de decreetgever de niet-naleving van zijn bepalingen strafbaar stellen en de straffen wegens de niet-naleving bepalen'. Dit geldt voor elke wetgeving waarvoor we bevoegd zijn. Zo kunnen we op het vlak van media sancties opleggen zoals de intrekking of de schorsing van de vergunning, en het opleggen van boetes.

De juridische dienst gaat verder : 'De bevoegdheid van de decreetgever om overtredingen van decretale bepalingen strafbaar te stellen en de straffen ervoor te bepalen, impliceert volgens de rechtspraak van het Arbitragehof ook de bevoegdheid van de decreetgever om de verjaringstermijn te be-

palen van de strafvordering die betrekking heeft op het bij decreet ingevoerde misdrijf,...' De afdeling verwijst hier met andere woorden naar een hele reeks arresten van het Arbitragehof waarin wordt gesteld dat het ene het gevolg is van het andere.

De dienst vervolgt : '... evenals het recht om de verwijdering van het voorwerp van het misdrijf op te leggen en de modaliteiten ervan te regelen.' Dat is in feite de basis van het handhavingsbeleid dat wordt gevoerd door de administratie Ruimtelijke Ordening.

Het advies vervolgt : 'Wat betreft de bevoegdheid van de decretale wetgever om de verjaringstermijn van de strafvordering te bepalen, oordeelde het Arbitragehof dat de decreetgever, doordat hij bevoegd is om krachtens en binnen de perken van artikel 11 van het Burgerlijk Wetboek een verstoring van de openbare orde strafbaar te stellen, ertoe gebracht wordt de duur van de periode te beoordelen en te bepalen tijdens welke een dergelijke verstoring dient te worden beteugeld, en bijgevolg ook het tijdstip vanaf hetwelke de vervolging van het misdrijf niet langer is verantwoord'. De verjaring is volgens de rechtspraak van het Arbitragehof dus een aangelegenheid van de decreetgever.

De nota vervolgt : 'De bevoegdheid om de verstoring van de sociale orde strafbaar te stellen, impliceert volgens het Arbitragehof immers uit zichzelf de bevoegdheid om de duur te bepalen tijdens dewelke de aantasting van de openbare orde het op gang brengen van de openbare vordering verantwoordt. Het Arbitragehof oordeelt dat de decreetgever door de verjaringstermijn van de strafvordering die betrekking heeft op het misdrijf die hij invoert, te regelen, een aspect bepaalt van de gevallen waarin strafvervolging kan worden ingesteld'. Daarbij wordt verwezen naar artikel 12 van de Grondwet.

In de nota staat vervolgens : 'De bevoegdheid van de decreetgever om overtredingen van decretale bepalingen strafbaar te stellen en de straffen ervoor te bepalen, impliceert volgens het Arbitragehof echter niet alleen dat de gewestelijke wetgever bevoegd is om de verjaringstermijn van de strafvordering te bepalen, maar het impliceert volgens het hof ook diens bevoegdheid om de verwijdering van het voorwerp van het misdrijf op te leggen en de modaliteiten ervan te regelen.' Hieruit blijkt dat dit een aangelegenheid is die enkel kan worden geregeld door de decreetgever.

Van Mechelen

Ik zal niet alles citeren ; dit gegeven wordt immers nog verder verfijnd in de nota. Belangrijk is evenwel nog te verwijzen naar een andere aangelegenheid, namelijk : 'dat het bepalen van de verjaringstermijn van de strafvordering waarin de herstellvordering zich integreert, de decreetgever overduidelijk toekomt, zoals de vaste, eerder aangehaalde uitspraak van het Arbitragehof uitwijst, terwijl het bepalen van de verjaringstermijn van een burgerlijke vordering betreffende een materie die duidelijk tot de gewestelijke bevoegdheid behoort, eveneens aan het gewest toekomt.'

Naast een verwijzing naar de rechtspraak van het Arbitragehof en naar de Grondwet, zegt men hierbij ook heel duidelijk : 'Wat dit laatste betreft, kan worden verwezen naar de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, waarin werd geoordeeld dat de bevoegdheid voor het bepalen van de verjaringstermijn voor de burgerlijke vordering van schadeloosstelling inzake mijnschade, ook aan de gewesten toekomt.' De bevoegdheid om op te treden, volgt met andere woorden uit het feit dat de decreetgever bevoegd is. Daarbij wordt verwezen naar een expliciet advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State met betrekking tot de schadeloosstelling inzake mijnschade.

De afdeling Juridische Dienstverlening formuleert in haar nota het volgende besluit : 'De algemene filosofie van de bevoegdheidsverdeling zoals die door de bijzondere wetgever is gewild, gaat er daarenboven van uit dat de gemeenschappen en gewesten volledige bevoegdheid hebben tot het uitvaardigen van regels die eigen zijn aan de hen toegewezen aangelegenheden.' Dat spreekt voor zich.

Indien dit advies door de Vlaamse regering wordt gevolgd, zullen we aan de federale minister van Justitie vooreerst een debat voorstellen over wie bevoegd is om wat te regelen. Over het wetsontwerp kan een advies worden verstrekt door de Raad van State. Het lijkt me evident dat de Raad van State, afdeling Wetgeving, zich hierover uitsprekt. Dat zou duidelijkheid creëren. Voor mij is het vanuit legistiek oogpunt een aanvaardbare procedure. Zo komen we te weten of de Raad van State, afdeling Wetgeving, tot dezelfde conclusie komt als de afdeling Juridische Dienstverlening van de administratie Ruimtelijke Ordening van het departement. Dat zou de grootst mogelijke duidelijkheid brengen. Het zou meteen ook een kader aanreiken waarbinnen de decreetgever zich over deze problematiek kan bezinnen.

Het wetsontwerp behelst twee belangrijke zaken. Ten eerste is er de vaststelling van het bouwbedrijf onder de vorm van een proces-verbaal, en de tijd die beschikbaar is voor een uitspraak ten gronde en voor het vaststellen van een arrest of een vonnis in kracht van gewijsde. Dit past in de filosofie die de minister van Justitie op tal van domeinen wil hanteren. Zijn bezorgdheid om snel recht te spreken, ook in dit soort van heikele materies, is terecht.

Dit moet echter niet zozeer bij wet worden geregeld. Het gaat om een organisatorisch probleem, waarbij we ook de hand in eigen boezem moeten steken. Het voorstel van de herstellvordering door het Vlaams Gewest loopt immers vaak vertraging op. Dat heeft zijn redenen, waaronder een manifest gebrek aan personeel om de dossiers af te handelen. Bij mijn aantreden werd ik er dan ook mee geconfronteerd dat er keuzes moeten worden gemaakt.

We hebben vorig jaar in de zomer geprobeerd om in eerste instantie de enorme achterstand in de behandeling van bouwaanvragen weg te werken. Ik ben van mening dat deze de oorzaak vormt van nieuwe bouwovertradingen. Uiteindelijk wordt toch maar met de werken gestart vooraleer de bouwvergunning is afgeleverd. Omwille van het behoorlijk bestuur is het onze plicht eerst te proberen om op ordentelijke wijze bouwvergunningen af te leveren. We kunnen er ook niet omheen dat er een systeem nodig is om de dossiers inzake de herstellvordering die door het Vlaams Gewest wordt gevraagd, in de toekomst sneller af te werken.

Een tweede belangrijke zaak is de problematiek van de verjaring. De minister van Justitie heeft in zijn wetsontwerp een termijn voorgesteld van drie jaar na het in kracht van gewijsde treden van een vonnis of een arrest. Er is niets op tegen dat een overheid, nadat een rechtbank een uitspraak heeft gedaan, snel optreedt. Gezien de wetgeving van vandaag, en bekeken door de bril van vandaag, is het evident dat we kortere termijnen hanteren, waarbinnen iedereen kleur moet bekennen.

Ik vraag me echter af of we – met de kennis van de wetgeving van vandaag en bekeken door de bril van vandaag – kunnen oordelen over dingen die 20 tot 30 jaar geleden zijn gebeurd. In de overgangsbepalingen van het wetsontwerp van de minister van Justitie wordt gestipuleerd dat de termijn van 3 jaar bij publicatie van de wet in het Staatsblad meteen in voege treedt voor alle vonnissen en arresten in kracht van gewijsde. Dat is een brug te ver. Ik sluit me aan bij de mening van mevrouw Ver-

Van Mechelen

triest dat we daarmee sociale drama's zouden veroorzaken die niemand op het oog heeft. In de resolutie van het Vlaams Parlement met betrekking tot de weekendverblijven werd gesteld dat in uitzonderingsgevallen omwille van sociale redenen een termijn van 5 jaar mogelijk moet zijn. We zitten dus met een tegenspraak met wat we enkele maanden geleden zelf hebben goedgekeurd.

In het huidige decreet op de ruimtelijke ordening staat, net zoals in de wet op de stedenbouw van 1962, dat de rechter maar de mogelijkheid heeft om een uitstel te verlenen van 1 jaar. Toen u de resolutie hebt goedgekeurd in het Vlaams Parlement, heb ik die bezorgd aan de administratie Ruimtelijke Ordening. Van bijna alle punten zei men daar dat ze uitvoerbaar waren, behalve van de termijn van 5 jaar, omdat die een decreetswijziging vereist, die enkel aan de decreetgever toekomt.

We moeten een debat voorbereiden over wat we willen. Is het verstandig om de appreciatiebevoegdheid van de rechter uit te breiden en hem meer instrumenten te geven? Het voordeel daarvan is dat we daarmee ook tot een sociaal aanvaardbaarder handhavingsbeleid zouden kunnen komen. Die twee aspecten moeten we duidelijk naast elkaar behandelen.

Het is al gezegd dat we ons bezighouden met vandaag en morgen, maar dat we ons ook moeten afvragen wat er moet gebeuren met gisteren. We moeten proberen de passiva van het verleden op een sociaal aanvaardbare, maar correcte manier af te handelen. We hebben in verband daarmee bijkomend extern advies gevraagd over uitdovingsscenario's. We zoeken ook nog naar wie welke beslissing moet nemen. De ambtenaren van de administratie Ruimtelijke Ordening staan onder enorme druk. Ik heb dat in het dossier Langdorp zelf mogen ondervinden. Het is de vraag of dat de juiste aanpak is. Ik neem me voor om, zoals ik al heb aangekondigd, in de volgende maanden te proberen tot inzichten te komen, die we samen in openheid kunnen bespreken.

Op 1 mei 2000 is het nieuwe decreet in voege getreden, met heel duidelijke afspraken. Het belang van het vergunningenregister als werkinstrument kan niet overschat worden. In functie van dat vergunningenregister is een informatieplicht ingevoerd voor notarissen en voor iedereen die te maken heeft met transacties in immobiëlen. We hebben bij de aanpassing van het decreet gesteld dat deze informatieplicht pas in voege treedt wan-

neer het vergunningenregister van een gemeente is goedgekeurd en afgekondigd in het Staatsblad. Het gebeurt dus gefaseerd. Er is voorzien in een termijn van 12 maanden, verlengbaar met opnieuw 12 maanden. Samen is dat 2 jaar. Die termijn loopt nu.

Eens het vergunningenregister in de gemeenten op poten staat, beschikken de gemeenten over een uitstekend instrument om een proactieve controle uit te oefenen. Dankzij een uitvoeringsbesluit bij het nieuwe decreet hebben de gemeenten nu de mogelijkheid om werken stil te leggen, en een boete op te leggen van 200.000 frank als de stillegging wordt verbroken. Vroeger werden zulke zegels te pas en te onpas verbroken. In de dossiers waarmee we vandaag in het handhavingsbeleid te maken hebben, is dat meermaals het geval geweest. De lust daartoe zal met zo een boete wel vergaan.

Mijn derde punt is een oud zeer. Het systeem moet worden gewijzigd. Ik verwacht veel van de gemeenten, maar ik verwacht van hen ook niet alles. We kunnen maar slagen als het systeem zichzelf controleert. Ik geef een voorbeeld. Een inspecteur moet honderdduizend socialezekerheidsdossiers controleren. Zoiets werkt niet. Daarom moet het systeem zichzelf controleren, en ik geloof dat de rol van de architect moet worden geherwaardeerd. Ik zal dat in de loop van de volgende maanden bij de beroepsorganisatie aankaarten. De architect speelt vandaag een belangrijke rol, tot en met op het moment waarop de bouwvergunning wordt afgeleverd. Maar bij vrijwel alle werken is de architect de persoon die de bouwwerken opvolgt. Het moet mogelijk zijn om in samenspraak met de Orde van Architecten een regeling uit te werken waarbij een dubbel attest wordt afgeleverd. Eén attest moet worden afgeleverd op het ogenblik dat de ruwbouwwerken zijn voltooid, een ander wanneer de bouwwerken worden opgeleverd.

Leidt dat opnieuw tot een papierberg en loodzware procedures? Ik denk dat we iedereen tegen zichzelf moeten beschermen. Als de architect een attest moet afleveren, staat hij in een sterke positie tegenover de bouwheer en de aannemer. Het eerste attest moet worden afgeleverd op het ogenblik dat de ruwbouwwerken zijn voltooid, want op dat ogenblik zijn bijstellingen nog mogelijk, met inbegrip van eventuele kleine regularisaties van het bouwplan. Het is niet uitgesloten dat men tijdens de werken vaststelt dat een raam best wat hoger of breder wordt gemaakt dan oorspronkelijk was afgesproken. Kleine aanpassingen moeten mogelijk zijn. Eerst wordt er een plan opgesteld, dan een as-buitplan.

Van Mechelen

Waarom zouden we die as-builtonplannen niet opnemen in het gemeentelijk dossier, zodat een vorm van conformiteitscontrole mogelijk wordt? Zo kunnen we attesteren dat de woning is opgericht volgens de regels die vooraf zijn afgesproken, of dat er kleine wijzigingen aan het bouwplan zijn aangebracht die echter geen invloed hebben op de afgeleverde vergunning. Over dit voorstel moet goed worden nagedacht. Het is bijvoorbeeld nog niet duidelijk of dat decretaal moet worden verankerd, maar volgens mij kan enkel op die wijze een zichzelf controlerend systeem worden uitgebouwd.

Ik merk hierbij ook op dat wie illegaal bouwt meestal geen architect heeft.

We hebben een vergunningenregister. In andere Europese landen wordt gebruikgemaakt van de nieuwste technologieën. Als minister van Wetenschapsbeleid ben ik geconfronteerd met een aanvraag voor innovatiesteun voor de aanmaak van telecontrolesystemen aan de universiteit van Leuven. Die systemen staan toe om elke vierkante meter van het grondgebied in kaart te brengen. Zo kunnen we op geregelde tijdstippen vanuit een kantoor kunnen controleren of er op het terrein geen bouwwerken zijn aangebracht die niet zijn vergund. De moderne technologie zal toestaan om onderzoek op het terrein te vervangen, zodat de screening verbetert. Dat systeem maakt ook de overlay van kaarten mogelijk, en ook dat zal een sprong voorwaarts betekenen.

Uiteindelijk zullen we het debat ten gronde niet uit de weg kunnen gaan. Het parlement moet zich daarover bezinnen. Op een bepaald openblik zullen we verjaringstermijnen moeten invoeren. Iemand noemde dat de kar voor de paarden spannen. De vraag is wanneer we dat moeten doen, en binnen welk kader. In elk geval moet de administratie van Ruimtelijke Ordening dat vooraf onderzoeken en goed voorbereiden. Als we in de toekomst een aantal instrumenten operationeel kunnen maken, dan kan dat bijkomende preventieve effecten genereren. Als dat gebeurt, dan kan de overheid de uitvoering van het vonnis niet blijven uitstellen.

In dat geval zal de democratische controle van het parlement spelen. De bevoegde minister kan ter verantwoording worden geroepen als zou blijken dat dit mechanisme wordt gebruikt als een amnestieregeling. Het zou verstandig zijn daarover een debat te voeren. Tegenover een regeling met terugwerkende kracht sta ik zeer huiverig, want dat zou

ongewenste gevolgen kunnen hebben. Voorts is het tijdstip waarop die kan worden ingevoerd, afhankelijk van het aantal instrumenten die operationeel kunnen worden gemaakt om een ordentelijk handhavingsbeleid mogelijk te maken. Dit laatste hangt niet enkel af van het aantal inspecteurs, maar vooral van de zelfcontrolerende capaciteit van het systeem.

Het Vlaams Blok vraagt, via de heer Huybrechts, dat de Vlaamse regering een gunstig advies zou overmaken aan de federale overheid. U zult het me niet kwalijk nemen dat ik eraan herinner dat de Vlaamse overheid zelf terzake bevoegd is.

De heer Pieter Huybrechts : Mijn vraag was volkomen terecht; ik kende de elementen van het antwoord niet. Het is dus afwachten geblazen.

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : Het antwoord van de minister stelt me uiterst tevreden, net zoals wat hij zei over de bevoegdheden. Het advies van de juridische dienst waarop hij zich beroept, is in dezelfde bewoordingen opgesteld als de tekst die ik in handen heb. Er is dus sprake van eenheid van visie: de bevoegdheden liggen bij de Vlaamse regering. Die conclusie staat los van de argumentatie van de minister, en daaruit voortvloeiend, van de definitie van wat een voortdurend misdrijf is. Ten slotte ben ik het eens met de minister om een onderscheid te maken tussen gisteren en morgen, en om te zeggen dat men niet zomaar een verjaringstermijn retroactief kan invoeren. Dit wil echter niet zeggen dat er geen sociale argumenten zijn om dat eventueel wél te doen.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik begrijp dat dit is afgevoerd. Ik ga hiermee akkoord, zowel inhoudelijk als op het vlak van de bevoegdheden. Het is belangrijk de instrumenten te operationaliseren alvorens te spreken over verjaringstermijnen. Uit veel dingen blijkt dat we hiervoor vandaag nog niet klaar zijn.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : We willen een duidelijk engagement aangaan omtrent deze problematiek. Ik zal aan de Vlaamse regering voorstellen om het standpunt dat door de dienst Juridische Dienstverlening werd verdedigd, ten overstaan van de federale regering aan te nemen. Indien de federale

Van Mechelen

overheid dit aan de Raad van State wil voorleggen voor advies, zou dit goed zijn, doch het is niet noodzakelijk.

Ik wil mij ertoe engageren dit debat voort te zetten, en na te gaan of de instrumenten kunnen worden verfijnd of uitgebreid, of attestering door architecten een goede zaak is, of dat het eerder 'windowdressing' is, en zo meer. Op 1 mei 2001, een jaar voor het verplichte vergunningenregister, ga ik ervan uit dat de gemeenten een jaar extra tijd zullen vragen. Dit zijn de signalen die wij van de gemeenten opvangen. De klus is immers zeer zwaar. We hebben in de begroting in extra financiële middelen voor de kleine gemeenten voorzien.

Ik stel voor dat ten laatste in het najaar 2001, dit standpunt grondig wordt uitgediept. Dit valt samen met het operationeel worden van het instrumentarium op het terrein. Dit betekent voor mij allerm minst een aflassen van de zaak.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bindende bepalingen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bindende bepalingen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, enerzijds zijn er de bindende bepalingen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat zegt dat er in Vlaanderen tegen 2007 meer dan 400.000 woningen moeten bijkomen, waarvan 60 percent in stedelijk gebied. Anderzijds worden we geconfronteerd met stijgende bouwgrondprijzen.

Het RSV gaat uit van een behoefte van 400.000 bijkomende woningen in Vlaanderen tegen 2007, met een dichtheid van 25 woningen per hectare in ste-

delijk gebied en 15 woningen per hectare in het buitengebied.

Uit een studie van een belangrijke bank, actief in de sector van de hypotheekleningen, die werkt volgens dezelfde methodologie als de Administratie Planning en Statistiek van de Vlaamse Gemeenschap, is er slechts behoefte aan een kleine 300.000 bijkomende nieuwe woningen. De toenemende gezinsverdunding tempert de vraag naar nieuwbouw. Er is eerder vraag naar gemiddeld kleinere woon-eenheden. De gezinnen verkiezen nu sneller een bestaande woning te kopen en op te knappen. Vanuit beleggingsoogpunt werd nieuwbouw minder aantrekkelijk in vergelijking met beleggingen in aandelen, al verandert dit nu stilaan.

De grond- en woningprijzen zijn hoog. Door de lage werkloosheid en de lage reële rente is er een continue stijging van de bouwgrondprijzen. Door speculatie na de goedkeuring van het RSV is er, uit onnodige vrees voor grondschaarste, een versneling van het stijgingstempo van de bouwgrondprijzen. Zelfs met de te hoog geschatte waarden van het RSV is er maar een bezetting van 65 percent van de woninggronden. De hoge inkomensgroepen zullen de grond- en woningprijzen buiten de steden verder opdrijven, terwijl de steden gezinnen met een geringe financiële draagkracht blijven aantrekken.

De stijging van de welvaart zal de vraag naar grotere woonoppervlakten buiten de steden doen toenemen. Het RSV veronderstelt dat de gemiddeld bezette oppervlakte per woning zal dalen en dat er meer stedelijke bewoning zal zijn. Dit is een dubbele trendbreuk met het verleden. Het RSV rekent erop dat door gezinsverdunding en vergrijzing, de vraag naar kleinere woningen zal groeien. Verder veronderstelt het RSV dat, door de toenemende verkeersellende in de stad, de mensen dichterbij het werk willen wonen.

Dit lukt niet zonder stimulerende maatregelen. Er zijn impulsen nodig om wonen in stedelijk gebied te promoten. De BTW verlagen voor nieuwbouw zwengelt de vraag naar nieuwbouw in het buitengebied aan, en is dus geen geschikte maatregel. Er is eerder vraag naar selectieve maatregelen voor het stimuleren van wonen en bouwen in stedelijk gebied, zoals bijvoorbeeld de verlaging van de registratierechten. Fiscale autonomie zal in de toekomst een belangrijke rol spelen.

Is het juist dat er een overschatting van de behoeften is met 100.000 eenheden voor nieuwe woningen in 2007 ? Wordt dit geëvalueerd bij de evalu-

Matthijs

atie van het RSV in 2002 ? Zijn er maatregelen mogelijk tegen de stijgende grond- en bouwgrondprijzen ? Is de regering van plan specifieke maatregelen te treffen om mensen in de steden te laten wonen of om het wonen in de stad aantrekkelijker te maken ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, deze vraag om uitleg verdient eigenlijk een volledig debat. Het is jammer dat dit onderwerp besproken moet worden binnen de procedure van een vraag om uitleg. We kunnen terzake echter nog een gedachtewisseling organiseren met alle bevoegde ministers in Vlaanderen. Er moet overigens ook over gepraat worden met de federale overheid, want deze problematiek reikt veel verder dan de bevoegdheid van Ruimtelijke Ordening.

De heer Matthijs heeft een aantal vaststellingen gedaan aan de hand van een analyse van de KBC-bank, gerapporteerd in haar economisch-financieel bericht van februari 2000. Het is goed dat we duidelijk weten dat dit de basis van de vragen is.

Het zou uw vraag onrecht aandoen, om alleen een antwoord te formuleren vanuit de bevoegdheid van Ruimtelijke Ordening. Met betrekking tot de problematiek van de grond- en bouwvoorwaarden zijn noch de oorzaken, noch de te nemen maatregelen terug te voeren tot het domein van Ruimtelijke Ordening alleen. Ik kan een aantal aspecten opsommen, maar ook in het rapport van de KBC wordt dit in verband gebracht met prijsmechanismen die in relatie staan tot een hele reeks van economische en maatschappelijke evoluties. Men brengt de rentes naar voren, de beschikbaarheid van leningen, de beleggingsstrategieën, de economische conjunctuur, de welvaartsstijging, de gewijzigde specifieke behoeften als gevolg van gezinsverdunning, de stijging van de woonkwaliteit, de speculatie, enzovoort.

Er spelen op het terrein dus een hele batterij van mechanismen mee, die maken dat het al te simplistisch zou zijn om dit onderwerp terug te voeren tot Ruimtelijke Ordening, zoals een niet onbelangrijke beroepsorganisatie acht dagen voor de verkiezingen in de media deed. Dat is niet billijk. We weten dat er een relatie bestaat tussen enerzijds de hoogte van de rente, de hoogte van de BTW, de beschikbaarheid van gronden, de beschikbaarheid van ge-

bouwen enzovoort, en anderzijds het stimuleren van de bouw. Het is één groot prijsmechanisme waarin alles met alles is verbonden. We kunnen dat niet vanuit Ruimtelijke Ordening bijsturen.

Ten tweede is het te simplistisch om het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen naar voren te schuiven als de grote boeman. Het RSV heeft voor de eerste keer geprobeerd om een woonbehoefte in te schatten en om te kijken of die behoefte kan worden ingevuld binnen de daartoe voorziene gebieden in de gewestplanning.

Ten derde is het mechanisme van de afbakeningsplannen van die aard dat er een probleem is van de time gap. De gronden zijn er wel, maar ze zijn niet beschikbaar omwille van planologische imperatieven. We hebben over die specifieke problematiek de voorbije maanden heel wat overleg gepleegd met onze administratie. We willen daar stilaan nieuwe contouren in ontwaren. De afbakening van de stedelijke gebieden verloopt moeizaam. We zullen nu eerst kijken hoe we het basisidee van het RSV, namelijk om versneld over te gaan tot de realisatie van de woonbehoefte in het stedelijk gebied, kunnen versnellen. De vraag is of we het hele proces van afbakening moeten afwachten vooraleer we de versnelling op gang kunnen brengen. Of kan het als de brute afbakening van een stedelijk gebied klaar is, om daar een soepeler beleid te voeren inzake de invulling van woonbehoeftes.

Er is, in samenwerking met het kabinet van minister Sauwens en ikzelf, een werkgroep opgericht. We brengen daarin huisvesting en ruimtelijke ordening samen om te kijken waar de regelgeving met betrekking tot ruimtelijke ordening een hypotheek vormt om te komen tot de woonverdichting en om een antwoord te bieden op de gezinsverdunning. Ik geef een voorbeeld : in mijn gemeente met 26.000 inwoners is er nog de aftandse reglementering "een verdieping, schuin dak ; twee verdiepingen, plat dak". Nochtans is er in de dorpskern ruimte om naast de middenstand grotere wooneenheden te creëren. Ik denk aan meergezinswoningen met kleinere vloeroppervlaktes, waardoor we tegemoet kunnen komen aan de gezinsverdunning. De werkgroep onderzoekt of er op dat vlak geen bijkomende initiatieven kunnen worden genomen. We onderzoeken ook de mogelijkheid om woongelegheden boven winkels te benutten.

Dan was er nog een vraag over het overschatten van de behoefte met 100.000 tegen 2007. Laten we eerlijk zijn : we zijn pas goed gestart met het RSV. In het RSV staat een vijfjaarlijkse evaluatie, met de eerste in 2002-2003. Het spreekt voor zich dat dit

Van Mechelen

een belangrijk criterium zal zijn bij de evaluatie. We kennen grosso modo de invulling : 60 percent binnen stedelijk gebied en 40 percent in de buitengebieden.

Laat me voor alle duidelijkheid nogmaals herhalen dat het bericht dat acht dagen voor de verkiezingen door de Vlaamse Confederatie van de Bouwnijverheid werd verspreid en waarin werd gesteld dat bouwgronden in buitengebieden niet meer bebouwbaar zouden zijn, complete onzin is. Mijn klomp brak toen ik dat vernam. Het heeft ons veel moeite en geld gekost om die foutieve informatie recht te zetten en zo de angst bij de bevolking weg te nemen.

Wat ik in dat verband wel kan zeggen, is dat het aansnijden van nog resterende woonuitbreidingsgebieden in de buitengebieden uiteraard niet evident is. We moeten daarbij de structuurplanning heel minutieus volgen. Zij die vandaag nog niet aangesneden zijn, zijn doorgaans diegenen die eertijds nogal vreemd werden ingekleurd op de gewestplannen. Er zijn ook nogal wat grote ruimten waarbij de vraag nu rijst of er in een dergelijke grote open ruimte tussen stedelijk gebied en buitengebieden nog wel plaats is voor immense projecten. Als voorbeeld geef ik onze regio Ekeren-Puihoek. Door daar een nieuwe brug te bouwen zou de verstedelijking vanuit Antwerpen over Ekeren naar de andere gemeenten worden doorgetrokken. Om die reden hebben we de vergunning geweigerd in afwachting van de stedelijke afbakening van Antwerpen.

Het KBC-rapport spreekt ook over selectieve maatregelen, een denkkader dat we inderdaad moeten volgen. Er werd ook gesproken van een verlaging van de registratierechten in stedelijke gebieden, iets wat ook letterlijk in het federale regeerakkoord terug te vinden is. Dit zijn maatregelen die uiteindelijk niet zoveel kosten en toch een nieuwe dynamiek op gang zouden kunnen brengen. Ik verwijs in dit verband naar het project 'Het Eilandje' in Gent of naar het nieuwe en schitterende Antwerpse Zuid-project met EFRO-steun dat de leefbaarheid aanzienlijk zal vergroten. Het is onze taak dergelijke pilootprojecten van stedelijke vernieuwing actief te ondersteunen en te doen versnellen door te proberen de procedures tot een goed einde te brengen.

Wat de steeds stijgende grond- en bouwprijzen betreft, dient eerst te worden verwezen naar het feit dat de gemeenten in het kader van het nieuwe de-

creet van 28 april voor het eerst de mogelijkheid hebben om via gedifferentieerde taksen zelf een sturend beleid te gaan voeren met betrekking tot de restpercelen die in de gemeenten vaak geblokkeerd blijven, hoewel ze perfect zijn om de invulbouw in stedelijke kernen te stimuleren.

In antwoord op uw vraag naar specifieke maatregelen om mensen naar de steden te lokken, pleit ik er als communalist voor de dynamiek op het terrein tot stand te laten komen. Die dynamiek moet niet met maatregelen vanuit Brussel op gang worden gebracht. Antwerpen zal zelf zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen om het aanbod te verfijnen en te verbeteren. Dit is ook de taak van onze eigen instrumenten – de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en het Vlaams Woningfonds – die reeds schitterend werk hebben geleverd. Denk maar aan de wijk Dam in Antwerpen waarbij de renovatie van zes 19de-eeuwse herenhuizen een sneeuwbaaleffect in de hele sterk verloederde wijk teweeggebracht heeft. Iedere betrokkene op het terrein moet dus zijn verantwoordelijkheid opnemen, maar dat kan niet zomaar met enkele hocuspocusmaatregelen vanuit Brussel gebeuren.

Wat de grondprijzen betreft, verwijs ik ook naar de nota's die aan minister Sauwens worden toegestuurd. Ik wil me niet brutaal opstellen door te zeggen dat de gemiddelde prijs van bouwgrond in Vlaanderen in vergelijking met het buitenland relatief laag is. We zijn allemaal jong geweest en we weten dus allemaal wat voor inspanningen het vandaag van jonge mensen vergt om grond te kopen en er een woning op te bouwen.

We moeten de situatie nauwlettend in het oog houden. Als bepaalde federaties een schot voor de boeg geven, zal ik ze waarschuwen en zeggen dat, indien zij de zwarte piet unilateraal naar de minister blijven doorschuiven, ik ze ter verantwoording zal roepen. Het woord speculatie is hier, zoals in die KBC-studie, immers al gebruikt. Ik zal dus bekijken of men op dit ogenblik niet bewust een bepaalde schaarste creëert om de prijs op te drijven.

Ik stel vast dat in bepaalde gemeenten en gebieden de reserves zijn opgebruikt en dat we daar keuzes zullen moeten maken. De vraag zal dan zijn of we er een gesloten systeem van maken of dat we bekijken waar we nog nieuwe dynamieken kunnen ontwikkelen.

Gedurende bijna twintig jaar is er unidirectioneel druk geweest van het grootstedelijk gebied Antwerpen op de buitengebieden. Er kan volgens mij perfect bidirectionele worden gecreëerd van het

Van Mechelen

ogenblik dat die stad opnieuw aantrekkelijk wordt en mensen uit de buitengebieden er opnieuw komen wonen. Zo komt er verkeer in beide richtingen op gang. Om dit te bereiken moet het stedelijk weefsel uiteraard worden versterkt. Dat vraagt een complete aanpak van de Vlaamse regering en gelet op 8 oktober 2000 denk ik dat het best is daar niet al te lang meer mee te wachten.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Ik ga akkoord met de eerste vaststelling van de minister, namelijk dat de problematiek te complex is om in een vraag om uitleg te kunnen gieten.

Mijn belangrijkste vraag was in verband met de vaststelling van de KBC dat er een overschatting van de behoefte aan nieuwe woningen zou zijn van 100.000. De minister beaamt dat. Wij zullen dat dan ook constateren bij de evaluatie van het RSV in 2002 of 2003.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik heb de minister reeds ondervraagd over de problematiek van de afbakening van de stedelijke gebieden naar aanleiding van de specifieke problemen in Aalst. U hebt daarover toch een duidelijk stelling ingenomen. U zult pas als minister een beslissing nemen als in het voorstel alle betrokken gemeenten een consensus hebben bereikt.

Naar aanleiding van de afbakening van het stedelijk gebied Kortrijk hebben alle gemeenten voor de grote vakantie een advies gegeven. Enkele gemeenten hebben een negatief advies uitgebracht,

maar een heel aantal gemeenten reageerden positief op voorwaarde van toetsing en aanpassing van bepaalde aspecten. Ondertussen is het dossier gebundeld en naar Brussel gestuurd, maar afgaand op uw uitspraken vraag ik me af wat er zal gebeuren.

De heer Matthijs verwees daarstraks reeds naar de voortdurende stijging van de prijs van bouwgrond. U bent zich daar ook van bewust, maar ondertussen zijn er toch woonuitbreidingsgebieden.

De aanpak voor een al dan niet snelle vrijgave binnen een stedelijk gebied moet heel anders zijn dan die voor niet-stedelijke gebieden. Er bestaat immers een verband met snel stijgende grondprijzen. In Kortrijk, een stad met 80.000 inwoners, is er bijvoorbeeld nauwelijks een bouwkaavel te koop en de weinige bouwkaavels die te koop zijn, hebben een prijskaartje van 3.000 tot 6.000 frank per vierkante meter.

Ik heb in verband met de afbakening van stedelijke gebieden enkele concrete vragen. Is het mogelijk mij een overzicht te geven van de stand van zaken ? Wanneer zullen alle stedelijke gebieden worden afgebakend, zodat we duidelijk de verhouding tussen buitengebieden en stedelijke gebieden kennen ? Welke uiterste termijnen worden vooropgesteld voor de afbakening van de stedelijke gebieden en wanneer moeten alle betrokkenen een positief advies gegeven hebben ? In het geval van Kortrijk kan men zeggen dat de oefening moet worden overgedaan, maar zo kan men bezig blijven. Wat is trouwens uw houding ten aanzien van het specifieke geval van Kortrijk ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, we hebben dit probleem inderdaad reeds eerder in deze commissie besproken. We hebben toen duidelijk vastgesteld dat de oefening van stedelijke afbakening een volledig nieuw proces is voor alle betrokkenen. Dat geldt zowel voor de administratie als voor de mensen op het terrein.

We boeken op dit moment vooruitgang. De verkiezingen van 8 oktober hebben wel voor een – verwachte – vertraging gezorgd bij de afwerking van een aantal dossiers. We hopen de achterstand nu versneld weg te werken.

De commissie voor Ruimtelijke Ordening heeft in de loop van januari 2000 een bezoek gebracht aan

Van Mechelen

mijn administratie om kennis te maken met de hele problematiek van de afbakening en de methodiek. Het is duidelijk dat het om een complexe en tijdrovende procedure gaat. Nu de eerste stedelijke gebieden zijn afgebakend, moeten we nagaan of een evaluatie nodig is en we moeten kijken waar we de procedure kunnen bijschaven. Het doet me een beetje denken aan het opstellen van mobiliteitsconvenants in gemeenten waar 30 tot 40 mensen in plenaire zitting bijeen zitten. Ik vraag me dan soms af of we er ooit uit zullen raken.

Mijnheer Decaluwe, ik zal nu concreet antwoorden op uw vragen. Voor het stedelijk gebied Aalst is het afbakeningsproces gestart in januari 1998. De planning was 14 maanden. Het ging daarbij om de gemeenten Aalst en Denderleeuw. Ook Liedekerke, Affligem en Erpe-Mere werden daarbij betrokken. Uiteindelijk is er een algemene consensus tot stand gekomen in het projectteam. De adviezen van de gemeenteraden van Affligem, Erpe-Mere en Liedekerke en van de provincieraad zijn bekend. Het advies van de gemeenteraad van Aalst en Denderleeuw wordt afgewacht. Ik heb het advies gevraagd voor Pasen van dit jaar om nog voor 1 mei een gewestplanwijziging te kunnen opstarten en om het resultaat van de afbakening gestalte te geven. We moeten vaststellen dat de respectieve gemeenteraden geen oplossing hebben gevonden.

Ik was niet van plan de politieke verantwoordelijkheid te nemen om unilateraal de gewestplanprocedure op te starten. Zoals u weet moet in de toekomstige procedure bij een stedelijke afbakening de invulling gebeuren via gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Hierbij moet men opnieuw de algemene vergadering, die heeft meegewerkt aan het tot stand komen van de stedelijke gebieden, consulteren. Daarom heb ik geweigerd om voor 1 mei een gewestplanwijziging op gang te brengen zonder een beslissing van de gemeenteraad van Aalst en Denderleeuw. Ik neem daarvoor de volledige politieke verantwoordelijkheid op mij.

Voor het stedelijk gebied Kortrijk is het afbakeningsproces gestart in maart 1998. De planning was 14 maanden. Het ging daarbij om de gemeenten Kortrijk, Deerlijk, Harelbeke, Kuurne, Wevelgem en Zwevegem. Ook Menen en Waregem werden erbij betrokken. De algemene consensus voor het voorstel tot afbakening is tot stand gekomen in het projectteam. Het advies is thans voorgelegd aan de gemeente- en provincieraad.

Voor het stedelijk gebied Mechelen is het afbakeningsproces gestart in januari 1998. De planning was 14 maanden. Het ging daarbij om de gemeenten Mechelen en Sint-Katelijne-Waver. Ook Bonheiden, Zemst en deels ook Willebroek werden erbij betrokken. Er was geen consensus in het projectteam. U herinnert zich waarschijnlijk de hetze die er was over het sociaal woongebied en die doordrong tot de gemeente Zemst. Vooral van die hoek is er tegenkanting. Nieuw onderzoek is ondertussen door de gemeenten geleverd.

Wat het stedelijk gebied Turnhout betreft vond de start van het planningsafbakeningsproces plaats in oktober 1998. De planning bedraagt 14 maanden. De betrokken gemeenten zijn Turnhout, Beerse, Oud-Turnhout en Vosselaar. Er is geen consensus ontstaan in het projectteam. Er wordt verder onderzoek uitgevoerd door het studie bureau.

Wat het stedelijk gebied Gent betreft, vond de start van het planningsafbakeningsproces plaats in april 1999. De planning bedraagt 14 maanden. De betrokken gemeenten zijn Gent, Evergem, De Pinte, Destelbergen, Melle en Merelbeke. Op dit ogenblik is men bezig met de bestaande ruimtelijke structuur. In het projectteam werden drie deelnota's besproken, met betrekking tot respectievelijk de principes van de lokalisatie van wonen, de principes van de lokalisatie van bedrijvigheid en elementen van grenzen van natuur, landbouw en landschap. Op dit ogenblik is men daar volop bezig, maar men is klaar met de contouren van de stedelijke afbakening.

Wat het stedelijk gebied Sint-Niklaas betreft, vond de start van het planningsafbakeningsproces plaats in mei 2000. De planning bedraagt 18 maanden. De workshop voor gegevensuitwisseling met bevoegde ambtenaren vond eind juni plaats. De inhoudelijke voorbereiding gebeurt nu door een studiegroep en de ambtenaren. Het overleg in het projectteam begint in januari 2001.

Wat het stedelijk gebied Hasselt-Genk betreft vond de start van het planningsafbakeningsproces plaats in mei 2000. De planning bedraagt 18 maanden. De betrokken gemeenten zijn Hasselt, Genk, Diepenbeek en Zonhoven. De oriëntatienota wordt besproken in het projectteam. De overleggroep wordt samengesteld.

De procedures voor de aanbesteding van de afbakeningsprocessen van de regionaalstedelijke gebieden Leuven, Roeselare, Brugge, Oostende en van het grootstedelijk gebied Antwerpen zijn voorzien voor dit najaar, in de mate van het mogelijke, zodat

Van Mechelen

de feitelijke opdrachten begin 2001 kunnen starten. De middelen van het afbakeningsproces voor het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel werden ingeschreven in de begroting 2001.

Heel dit proces is dus op gang gebracht. De koplopers rijden nu binnen en worden op de voet gevolgd door een tweede peloton. In het voorjaar werden er nieuwe opdrachten gegeven. Ook zullen er nog voor het einde van dit jaar nieuwe opdrachten worden gegeven. Het grote project-Brussel is gepland voor volgend jaar. De ervaring leert ons dat we de door ons vooropgestelde termijn van veertien maanden niet halen. Door de complexiteit van de afbakeningsprocessen bedraagt de gemiddelde duur minstens twee jaar. Daarin is de fase van adviesverlening door gemeenten en provincies niet meegerekend. We moeten bekijken hoe we eventueel die processen kunnen versnellen. Misschien kunnen we terzake een en ander vereenvoudigen. Ik heb een aantal van de vergaderingen bijgewoond en heb gemerkt dat dit voor allen om de tafel een zeer zware oefening is. Ongetwijfeld zullen we terzake in de komende maanden bijsturingen mogen verwachten van de administratie. Dit zal niet leiden tot zichtbare bijsturingen : mijns inziens gaat het vooral over interne organisatieprocedures, zodat we komen tot optimale afbakeningsprocessen. Zoals u weet, moeten deze processen versneld worden doorgevoerd voor alle havengebieden. Er is dus nogal wat werk aan de winkel. Uiteindelijk bestaat onze administratie ook maar uit mensen zoals u en ik, die proberen hieraan gunstig gevolg te geven. Er beweegt dus heel veel, maar ik denk dat we de echte resultaten pas zullen merken in de loop van 2001. Daarna is er echter sprake van een domino-effect, waarbij vrij snel het ene na andere blokje zal vallen en waarbij ook de afbakening van de buitengebieden en de gemeen-

telijke structuurplannen op volle snelheid kunnen komen. Ik heb er dus een goed oog in, maar we moeten niet blind zijn voor de complexiteit van de procedures.

Als de gemeenten hun verantwoordelijkheid niet opnemen of er sprake is van verdeelde adviezen, dan spreekt het voor zich dat het toekomt aan de minister om, op basis van een advies van de administratie Ruimtelijke Ordening, een voorstel van beslissing voor te leggen aan de Vlaamse regering. Dan zal ik dus zelf de knoop doorhakken.

De heer Carl Decaluwe : Dat is natuurlijk het antwoord dat ik wilde horen. Eerder had u immers verklaard pas te willen bewegen als alle gemeenten unaniem waren. Ik heb daar begrip voor.

Minister Dirk Van Mechelen : Neen, ze moeten adviseren. Wat Aalst betreft, heb ik verklaard het slechts te willen doen indien de gemeenten Aalst en Denderleeuw akkoord zouden gaan. Dit zou immers nog via de oudere procedure van gewestplanwijziging verlopen. Het had een verregaande consequentie met betrekking tot de gewestplanwijziging. Ik heb verklaard dat ze geen beslissing zouden nemen om mij vervolgens op te zadelen met de volledige politieke verantwoordelijkheid, die deels in het gedrang zou kunnen komen als ze morgen een ander advies zouden geven over hun eigen afbakeningsproces. Aalst was dus een specifiek geval, naar aanleiding van de datum van 1 mei : vanaf die dag konden er geen gewestplannen meer van kracht worden gemaakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.55 uur.*
